

KRIR/MR/W/240 /2018

Warszawa, 21.02.2018 r.

Pan
Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak HOR.kor.831.1.2018 z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie przedstawionego do zaopiniowania projektu *obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2018-2022* przedstawiam poniżej uwagi samorządu rolniczego:

Opracowanie dobrego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, a następnie jego skuteczna realizacja jest bardzo ważnym i potrzebnym przedsięwzięciem, którego rezultaty mają wpłynąć na wyeliminowanie a przynajmniej zminimalizowanie ryzyk, wynikających ze stosowania środków ochrony roślin, dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska.

Działania podjęte w ramach realizacji pierwszego krajowego planu działania, w latach 2013-2017, pozwoliły na wdrożenie w naszym kraju zasad integrowanej ochrony roślin. Z treści krajowego planu działania na lata 2018-2022 wynika, że jednym z jego głównych celów pozostaje upowszechnianie ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin. Jest to założenie jak najbardziej słuszne, ponieważ powszechne wdrożenie zasad IOR przez użytkowników profesjonalnych środków ochrony roślin, ale też przez użytkowników nieprofesjonalnych, przyczynia się do racjonalizacji i zrównoważonego stosowania tych preparatów.

Oprócz upowszechniania osiągniętych już rezultatów w zakresie stosowania środków ochrony roślin krajowy plan działania powinien również zidentyfikować ewentualne trudności związane ze środkami ochrony roślin i nakreślać plan rozwiązywania problemów związanych z chemizacją w rolnictwie.

Jednym z najważniejszych tematów, jakie powinny zostać rozwiązane w jak najkrótszym czasie jest wprowadzenie zapraw nasiennych bezpiecznych dla środowiska i dla konsumentów. Zawieszenie stosowania zapraw zawierających neonikotynoidy powinno być poprzedzone badaniami i wprowadzeniem na rynek innych skutecznych substancji wspomagania odpowiednią technologią zaprawiania nasion gwarantującą bezpieczne ich stosowanie. Jednym z możliwych rozwiązań jest upowszechnienie stosowania

systemu ESTA (European Seed Treatment Assurance). Wprowadzenie systemu ESTA powinno dotyczyć w pierwszej kolejności zapraw nasiennych, które są stosowane przeciwko szkodnikom, głównie z grupy neonikotynoidów (chloranil, imidachlopyryd, tiametoksam) Zdaniem samorządu rolniczego w krajowym planie działania powinny się znaleźć zapisy dotyczące rozwiązania tej kwestii.

Krajowy Plan Działania powinien w większym stopniu uwzględniać zachęcenie producentów do stosowania biologicznych metod w ochronie roślin rolniczych poprzez system zachęt na wzór innych państw (Niemcy, Czechy, Słowacja, Szwajcaria), które stosują dopłaty do zakupu preparatów biologicznych, np. podobnie jak to jest stosowane w Polsce w dopłatach do kwalifikowanego materiału siewnego. W krajowym planie działania powinien zostać wprowadzony obowiązek badania poziomu odporności agrofagów na stosowane przez praktykę środki ochrony roślin. Odporność wymusza stosowanie większych dawek środków ochrony roślin, co jest sprzeczne z KPD.

Kolejną ważną kwestią, która utrudnia prowadzenie produkcji rolnej jest uodparnianie się patogenów i chwastów na stosowane środki ochrony roślin. Zdaniem samorządu rolniczego w tym dokumencie powinny zostać zapisane plany zapobiegania tworzeniu odporności, być może konieczne byłoby ustanowienie programu badania poziomu odporności agrofagów poszczególnych upraw przez jednostki naukowo-badawcze.

Chcielibyśmy zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia współistnienia różnych systemów prowadzenia produkcji rolnej – rolnictwa ekologicznego i konwencjonalnego.

Z uwagi na ogólne zasady integrowanej ochrony roślin (załącznik III do dyrektywy 2009/128/WE), zgodnie z którym stosowanie metod niechemicznych przed podjęciem decyzji o zastosowaniu chemicznych środków ochrony roślin, zapobieganie występowaniu organizmów szkodliwych powinno być osiąganym m.in. przez stosowanie zrównoważonego nawożenia. Wydaje się zasadne, aby w ramach krajowego planu działania dołączyć temat pozostałości składników mineralnych. Oprócz kontroli mających wykazać obecność lub brak pozostałości środków ochrony roślin, można byłoby badać produkty rolne pod względem zawartości składników wprowadzanych do gleby i roślin podczas nawożenia – zwłaszcza nawozami mineralnymi – których nadmiar w żywności, również jest szkodliwy. Kompleksowe przebadanie pobranych prób pozwoliłoby na szczegółową analizę, umożliwiającą opracowanie pełniejszej informacji nie tylko na temat wykrytych pozostałości ale również źródeł ich pochodzenia.

Proponujemy zapisanie w planie podjęcia szerokich działań edukacyjnych wśród rolników, dotyczących podstawowych obowiązków podczas stosowania środków ochrony roślin, szczególnie za pośrednictwem: Inspekcji Ochrony Roślin, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, organizacji producentów, samorządu rolniczego.

Proponujemy wpisanie działań kontrolnych na poziomie indywidualnych gospodarstw, firm handlowych, organizacji producentów oraz wszystkich innych uczestników rynku, wykonywanie jak największej ilości badań na określenie ewentualnych pozostałości środków ochrony roślin, tak na poziomie produkcji jak i dystrybucji. Kontrolą powinny objęte być produkty sprzedawane oraz punkty sprzedaży środków ochrony roślin niewiadomego pochodzenia.

Objęcie realnym nadzorem legalnych punktów sprzedaży i dystrybucji środków ochrony roślin oraz wprowadzenie bezwzględnego obowiązku fakturowania sprzedaży środków ochrony roślin lub wprowadzenie hologramów albo innych oznaczeń na środkach ochrony, które po zastosowaniu i opróżnieniu opakowania musiałyby być wklejane do notatnika ochrony.

Należy również w planie zamieścić działania na rzecz zapewnienia realnej identyfikowalności produktów rolnych wprowadzanych na rynek krajowy i eksport przez wszystkie podmioty uczestniczące w rynku oraz realnej odpowiedzialności za wprowadzenie produktu w którym zostało wykryte przekroczenie pozostałości środków ochrony roślin lub wykryto substancję niedozwoloną w programie ochrony danej rośliny. Należy również propagować korzyści z posiadania certyfikatów jakości wśród jak największej liczby producentów rolnych i stopniowe, lecz możliwie jak najszybsze doprowadzenie do obowiązku posiadania ich przez wszystkich producentów.

Należy nadać uprawnienia jednej instytucji państwowej na działania kontrolne i monitoringowe na poziomie wszystkich uczestników rynku krajowego i eksportu.

Należy przewidzieć nadzór nad realnym i prawidłowym wykonywaniem działań przez prywatne firmy doradcze i certyfikacyjne korzystające z dofinansowania państwowego i unijnego.

Ważną rolę edukacyjną powinny mieć ODRy poprzez przywrócenie realnego i skutecznego doradztwa państwowego, prowadzonego przez ODR i Instytuty, które będzie kształtowało świadomość producentów na wymaganym podstawowym poziomie wiedzy o bezpieczeństwie żywności.

Należy wprowadzić kampanię wśród producentów na temat zalet i konieczności wprowadzania technologii mających na celu poprawę jakości i zdrowotności produktów.

Ponadto ważnym elementem realizacji krajowego planu działania wydaje się opracowywanie i udostępnianie metodyk i programów integrowanej ochrony. W związku z zatwierdzaniem nowych środków ochrony roślin oraz usuwaniem niektórych środków z listy bardzo ważna jest systematyczna i szybka aktualizacja programów, co można w łatwy sposób udostępniać przez Platformę Sygnalizacji Agrofagów. Platforma powinna być stale rozwijana, szczególnie przez zwiększenie liczby punktów obserwacyjnych.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem

PREZES
Krajowej Rady Izby Rolniczych
Wiktor Szmulewicz